

Schistidium confertum

Dvärgblommossa

Klass: Bryopsida (egentliga bladmossor), **Ordning:** *Grimmiales*, **Familj:** *Grimmiaceae*, **Släkte:** *Schistidium* (blommossor), **Art:** *Schistidium confertum* - dvärgblommossa (Funck) Bruch & Shimp. **Synonymer:** *Schistidium apocarpum* var. *confertum*

Kännetecken

Arten bildar upp till 2 cm höga, olivgröna till blekbruna tuvor med "fettglans". Bladen är raka, triangulära, gradvis avsmalnande och tydligt kölade. Hårudden är relativt kort men bred och har oftast vassa tänder. Den är tunn, tydligt platt och ej nedlöpande. Bladkanten är smalt tillbakaböjd upp till mitten av bladet - ibland längre upp längs den ena bladkanten. Bladskivan är bitvis två celler tjock i den övre delen. Både bladskiva och nerv saknar papiller. Bladcellerna är i den övre delen av bladet runda till kvadratiska med släta, tjocka väggar och i den nedre kort rektangulära med något vågiga och tjocka väggar. Honbladen är smalt ovala med en tydlig, platt och bred hårudd och bladkanten är tillbakaböjd i den övre delen. Kapseln är ljus, gulorangevärgad till blekbrun, kort cylindrisk till brett urnlik och bredast vid mynningen. Den är synlig mellan honbladen. Kapselns ytceller är avlånga med relativt tjocka väggar. Peristomet är relativt upprätt, orangevärgat och har 230-320 µm långa, kraftigt perforerade tänder. Sporererna är 8-10 µm i diameter med en nästan slät yta. Dvärgblommossa kan förväxlas med små exemplar av flera andra arter men känns igen på den tydligt platta, veka, tandade hårudden och på den korta, breda kapseln med kraftigt perforerade peristomtänder. Dessutom har stammen en bred centralsträng (20-30 tjockväggiga celler i diameter).

Utbredning och status

Arten har bara blivit funnen på ett fåtal spridda lokaler i Sverige och den verkar överallt vara mycket sällsynt. Den är spridd men sällsynt i Norge och tämligen allmän på Island. Arten förekommer spritt i Europa och fortsätter i ett bälte in i Asien. Den är även känd från Nordamerika.

Ekologi

Dvärgblommossa växer vanligen på svårvittrade bergarter och verkar undvika basiska substrat. Den föredrar torra, exponerade block och klippor, och den kan ibland förekomma rikligt. Man ser den ofta i rena bestånd, men den kan även påträffas tillsammans med solblommossa *S. pruinosum*, hårblommossa *S. robustum* och blockgrimmia *Grimmia muehlenbeckii*.

Hot

Artens sällsynthet innebär att den är känslig för slumpfaktorer. Hotbilden är i övrigt oklar.

Åtgärder

Arten bör eftersökas på båda gamla lokaler. Lokaler där arten återfinns måste få ett ändamålsenligt skydd.

Övrigt

Etymologi: confertus = ihopträngd, fylld; perfekt particip av confercire (lat.) = fullpacka, sammantränga.

Uttal: [Skistidium konfærtum]

KEY FACTS Compact *Grimmia*. One of the smallest and rarest species within the genus. Forms up to 2 cm high, olive-green to pale brown tufts. Leaves triangular, straight, gradually tapering, distinctly keeled, with a “fatty”, slightly glossy surface. Hyaline point fairly short and stout, distinctly flattened, typically spinulose-denticulate, but not decurrent. Entire leaf surface, both nerve and lamina, lacking papillae. Laminal cells incrassate, rounded to quadrate above, shortly rectangular and very slightly sinuose below. Capsule orange-yellow to pale brown, shortly obloid to urceolate, widest at mouth, visible from above among the perichaetial leaves. Exothecial cells elongate, relatively thick-walled. Peristome orange-coloured. Teeth 230-320 µm, more or less erect, strongly perforated. Spores 8-10 µm, almost smooth. - Typically found on hard, acidic rocks and boulders in dry, exposed situations.

Litteratur

Blom, H.H. 1996. A revision of the *Schistidium apocarpum* complex in Norway and Sweden.- *Bryophytorum Bibl.* 49, 333 pp.

Weibull, H. 2006. *Schistidium confertum* dvärgblommossa s. 186. I: *Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna*. [AJ 6-23], Bladmossor. Sköldmossor - blåmossor : Bryophyta : Buxbaumia - Leucobryum. Artdatabanken, Sveriges lantbruksuniversitet, Uppsala.

Författare

Henrik Weibull 2006. Uppdaterad Tomas Hallingbäck 2010.